

עסקות הנשק עם צ'כוסלובקיה במלחמת העצמאות

מאת: צבי בן-צור

עוד לפני החלטת האו"ם על חלוקת ארץ ישראל בהגנה בין-גוריון לאותר מקורות נשק לכוחות ההגנה הישראליים, לקרהת עימות צפוי בעtid עם צבאות ערבי. לאחר ההחלטה האו"ם על החלוקה, החלו מאמצים קדحتניים לרכש נשק באירופה בהם היו מערבים בכיר 'ההגנה' מוניה מרדוור, שאל אביגור ואחד אבריאל. מקורות האספקה החוקיים בארא"ב ובמרבית מדינות אירופה היו חסומים בפני מוסדות היישוב. החלופה שנמצאה הייתה מבצעי רכש בלתי חוקיים ופנימית אל ארחות הגוש הסובייטי. בגין לארא"ב ולבריטניה, ברה"מ המשיכה לעמוד מאחורי תמייתה בהחלטת החלוקה של האו"ם, גם אחרי שההחלטה הביאה לתחלתו של עימות מזין. אחד הביטויים לתמיכת ברה"מ היה "אור יורך" לעסקאות נשק בהיקף רחב בין צ'כוסלובקיה ומוסדות היישוב/מדינת ישראל. לבה"מ הייתה ככל הנראה תקווה כי נוכחות אמרבגו הנשק שארא"ב ובריטניה הטילו על המזרח התיכון, סיוע צבאי למדינת ישראל, שעד מה להיוולד, יקדם את הפיכתה למדינה פרו-סובייטית. מבחינת צ'כוסלובקיה המנייע העיקרי היה ללא ספק כסף.

בזמן הכיבוש של צ'כוסלובקיה בידי הנאצים, הרמן גרייניג סגן של היטלר, השתלט על מפעלי סקודה בצד'יה והסביר אותם למפעלי נשק – חלק מ"הרמן גרייניג וורקה" אשר שירת את המאמץ המלחמתי הגרמני. לקרהת תום המלחמה, כאשר נכבשה צ'כוסלובקיה על ידי ברית המועצות, נשארו בה כמותות גדולות של נשק ומפעלים לייצור נשק. הגיעו עם הצ'כים לגבי רכישת נשק החלו עוד ביולי 1947 כאשר משה סנה, ראש האגף המדיני של הסוכנות היהודית באירופה, העלה את הנושא בפניו סגן שר החוץ הצ'כוסלובקי, ולדימיר קלמנטייס, וקיבל את הסכמתו העקרונית. בתחלת נובמבר נשלח על ידי בן-גוריון לפרג'ן ד"ר אוטו פליקס (אוריאל דורון בשמו העברי), שהוא משפטן ליד העיר וידידם של בכירים בממשל הצ'כוסלובקי, לבדוק את אפשרות הרכש שם.

לקראת סוף דצמבר 1947 המאמצים בצד'יה נושא פרי כאשר אחד אבריאל ואוטו פליקס סיכמו, בעזרתו של סוחר נשק יהודי רומני בשם רוברט אDEM-אברמוביץ¹, רכש נשק קל בהיקף רחב עם מפעל הנשק 'זבריזובקה ברנו', שבברנו, צ'כוסלובקיה. בסיוועו הגלי של שר החוץ הצ'כוסלובקי, אין מסריק, נחתמה העסקה לקראת אמצע ינואר 1948, בהיקף של 750 אלף דולר. היא נעשתה על ידי רשות רשם של אטיפותה ש乾'צ'כוסלובק'ים דרשו כיוסי של מדינה ריבונית.

הובלת הנשק של העסקה נתקלה בקשהים מרובים, אך בסופו של דבר, הנשק הגיע לארץ והספיק לשמש את לוחמי מבצע 'נחשון' בפריצת הדרכן לירושלים. תרומותיו הישירה של הנשק זהה למפנה של אפריל 1948 במלחמת העצמאות אינה מוטלת בספק. רוב הנשק הגיע ב-1 לאפריל, דרך נמל שיבניק שביווגוסלביה לנמל ת"א, ע"ג אוניות הנשק 'נורה' – 4,500 רובי מאוזר K-98 7.92mm P18 ("הרובה הצ'כי" - שנוטר בשימוש בצה"ל עד שנות השבעים), 200 מקלעי G.M-34 (אשר כונו בצה"ל מג"ד – מ.ג. כמו בשם הגרמני עם ראשי התיבות עד' המציגנים בגימטריה את המספר 34, והוא בשימוש סדר ביחידות חיל רגלים בצה"ל עד סוף שנות ה-50, כאשר הוחלפו במקלע הבלגי 'מאג'), כחמשה מיליון כדורים וחילוף חילוף שונים. 'נורה' הייתה האונית נשק הראשונה של מערכת הרכש במלחמת העצמאות שהגיעה ארץ, מתחת לאפס של הבריטים. מקצת הנשק – 200 רובי מאוזר, 40 מג"דים וכ-150 אלפי כדורים – הגיע בטיסה מפארג של מטוס שכור מדגם "סקימוסטר" שנחתה בלילה שבין 31 במרץ ל-1 באפריל 1948 במנחת בית דראס, מנהת בריטי נטווש הסמוך למושב באר טוביה. הטיסה נספרת כתיסה הראשונה במסגרת מבצע 'בלק' – הרכבת האוירית להטסת הנשק הצ'כי לארץ (בהתקאם, היא מכונה במקורות שונים "בלק-1"; לפועלות בארץ סביר קליטת המטוס ניתן השם מבצע 'חסידה').

¹. במרץ 1942 נמלטו 11 יהודים מרומניה לקורסיין ביאכטה פרטית בשם 'אויקסן' – בעל הiacטה רוברט אDEM-אברמוביץ עם אשתו וחבריו. חמישה שנים לאחר מכן היה זה רוברט שחיבר, חינם אין בסוף, בין אחד אבריאל למפעל הנשק הצ'כי בברנו.

לפעילות המסייעת והאינטנסיבית סביב משלווי הנשק מצ'וסולובקיה לארץ, באוויר ובים (דרך יוגוסלביה), נדרש קשר אמיתי. שליטנותו פראג אישר הקמת תחנת אלחוט בבית הנציגות הישראלית שהוקמה בפראג בראשותו של אהוד אבריאל. הziוד לתחנה נרכש מudioי הצבא האמריקאי בבלגיה, נארח ונסלח במטוס צ'כי לפראג. היה זה בזמןן צ'וד משוככל ביותר ששידר בעוצמות שטרם היו ידוות עד אז לאנשי הקשר של 'ההגנה' ('הגדעונים'). עם הקמת המדינה הפכה התחנה בפראג לתחנת הקשר הראשונה של מערכות החוץ והביטחון. במערכת – היורשת של רשות 'гадוען' ('הידיעה היום' כ'שירות ת.ח.ל.' (תחנות ח'ל) – שולבו בהמשך כל תחנות הקשר בשגרירות ישראל בעולם.

בסוף פברואר 1948, ביקש בן-גוריון לבדוק אפשרות לרכוש גם מטוסי קרב בacz'וסולובקיה, לאחר שהتابרר סופית כי אין אפשרות לעקוב את האمبرגו האמריקאי על משלוחי נשק ולהציג מטוסים אמריקאים שהיו זולים יחסית וудיפים טכנית. לאחר הבדיקה אותו מטוס 'אוואה' 199-S Avia – גרסה צ'כית בעייתי² שיוצרה בacz'וסולובקיה למטוס הגרמני 'מסרשמיט' 109 Bf. למחרת נחיתותם הטכנית הבוררת ומחרם המופקע (מחיר בסיסי מופקע של \$44,000 למטוס, שנ██ק לכ- \$190,000 כולל תחזושת, חלק חילוף הרכבה והדרכה), הוחלט בסוף מרץ לרכוש 10 יחידות מהם ולהביאם ארץ. החוזה לרכישת המטוסים נחתם לקראת סוף אפריל. חתמו עליו אהוד אבריאל אותו פליקס והרטמן³ של הacz'וסולובקי הגנרל בוצ'ק. בתחלת Mai הוא אושר ע"י ראש הממשלה קלמנט גוטווולד ושמר ההגנה הגנרל לודוויך סבובודה. בעסקה עוקבת נרכשו 15 מטוסים נוספים (בסיומו של דבר רק 23 מטוסי 'אוואה' הגיעו ארץ). למטוסים הודבק הכינוי "סכינים".

"סכין" בשירות חיל האווז

הממשלה המקומית העמיד לרשות המשלחת הישראלית את שדה התעופה בזאתץ שקיבל את שם הקוד 'יעזון' והקשר שם את צוותי האויר והקרקע הישראלים. שדה 'יעזון' הפך למעשה לבסיס תעופה ישראלי על אדמות cz'וסולובקיה והיה המרכז בח'ול לפעולות מבצע 'בלק' וצומת להברחת מטוסים לארץ מכל קצווי תבל.

רוב טייסיו הראשונים של חיל האויר, היו טייסים במלחמת העולם השנייה, בחילות האויר של בריטניה, ארצות הברית, קנדה, דרום אפריקה ואוסטרליה ורכישת המטוסים הגרמניים, חייבה אותם להסבה. ב-9 במאי 1948 נשלחו 5 טייסים הראשונים – הישראלים מודי אלון ועזר וייצמן אשר רכשו את כישורי הטיס שלהם בצבא הבריטי, לו לנרט ומיילטון רובנפולד, מתנדבי מח"ל מארה"ב ואדי כהן, מתנדב מח"ל מדרום אפריקה.

². בגרסה הצעית הותקנו מנוע ומדחף שלא התאימו טוב למטרו ופגעו ביכולת האיזון שלו. התברר מהר שהמטוס מסוכן מאד להטסה.

מבצע 'blk' – הרכבת האוירית להובלת הנשק מצ'וסלובקיה לארץ – החל ב-31 במרץ 1948 (ט'יסת "blk-1" הנ"ל) ונמשך עד ל-12 באוגוסט 1948, עת הפעילות הישראלית הענפה בסיס 'עוז' נאלצה להפסיק "מהיום למחר" עקב איום של ארה"ב על צ'וסלובקיה. במסגרת המבצע נערכו כ-100 גיחות של מטוסי תובלה, מדגמי 'סקימאסטר' (המטוס השוכר ה"blk" + מטוס קני שזכה בשלב מאוחר), 'קונטליישן' (שההספיק לבצע גיחה בודדת לפני נזוק קשה בנחיתת חרום) ו'קומנדו' (כ-10 מטוסים שהובילו מארה"ב ופעלו במסווה של חברת לאפס"א – חברת התעופה הלאומית של פנמה³; בכל זמן נתון רק כ-10 מטוסים מבצעית). את הרכבת האוירית הפעלו אנשי 'blk' תובלה אוירית' שאז עדין נקרא 'אגף תובלה אוירית' – יחידה אוטונומית במסגרת חיל האוויר, מבוססת בעיקר על צוותי אויר ומכונים אנשי מלח".

גולת הכותרת של המבצע הייתה העברת ה"סינים" לארץ. המטוסים, שהוטסו משדה 'עוז' מפורקים אל שדה התעופה עקרון (תל נוף)⁴, הרכבו שם מחדש על ידי טכנאים צ'וסלובקיים. ה"סין" הראשון הוטס ארץฯ ב-20 במאי 1948 ("blk-4") והאחרון ב-28 ביולי 1948. עד וייצמן שחזר לארץ במטוס הסקימאסטר השוכר שהוביל את ה"סין" הראשון תיאר את הטיסה כך: "אחת-עשרה וחצי שעות מזמן לטל-נוף, בלי חניתה ביןיהם ובלי תלוק, נמשכה טיסתו של מטוס התובלה הראשון, שהביא לארץ את מטוס הקרב הראשון, האמתי של חיל-האויר בחיתוליו".

ה"סינים" תרמו להכרעת הקפ"ה בקרבות שהובילו להפוגה הראשונה ובקרבות עשרה הימים ביולי 1948. בפרט, התקיפה המבצעית הראשונה של 4 מטוסים ב-29 במאי על הטור המצרי ליד אשדוד נחשבת כגורם בעיצירת התקדמותו לעבר תל אביב, במקומם המכונה ביום גשר 'עד הלום'⁵. בזכות ה"סינים" גם הופסקו הפצצות האויריות של המצרים על מרכז האוכלוסייה היהודית בארץ. יחד עם זאת, הסתבר תוך זמן קצר שהמטוסים קשים מאד להטסה ותחזקה – חצי מהם אבדו בתאונות או הושבטו והם אףتابعו קורבות מקרוב טיסיהם, לרבות מפקד הטיסת הראשון, מודי אלון שנרגע בעת נחיתה.

במסגרת עסקאות נוספות עם צ'וסלובקיה הועברו לארץ נשק ותחמושת נוספים, בעיקר באמצעות האוניות נשק של מערכת הרכש שהועמדו בנמל שבינוי שביגויסלביה (ראה נספח). אמל"ח מעסקות אלו הגיעו לראשונה בדרך הים ב-27 ביוני 1948, ע"ג האונית נשק "הזקן". בין היתר כללו העסקות 1,100 מקלעים ביגוניים מסוג ZB37 ("בזה"), כ- 5,000 מג"דים, 24,760 "רויבים צ'ים" (כ- 52,440,000 כדורי 7.92 מ"מ, תחמושת ל"סינים" ופצצות אויר. כתוצאה לכך, בתוך שבועות ספורים היה כל חיל בצה"למצויד בשנק אישי וכל כיתה ומחלקה ציידה בשנק על פי התקן.

בספטמבר 1948 נחתמה עסקה נוספת עם צ'וסלובקיה, לרכישת מטוסי קרב מדגם 'סיפט'יר' – מטוסי טיסת 310 של חיל האויר הצ'כי החופשי שפעל במסגרת ה-RAF (חיל האויר הבריטי) ושניתנו לחיל האויר הצ'וסלובקי לאחר המלחמה – תמורתה \$23,000 למטוס (עקב עלויות נוספות עלות כל מטוס הגיעה לכ-30 אלף דולר). למטוסי הסיפט'יר הודבק הכינוי "ירקים".

³. לאפס"א (Lineas Aereas de Panama Sociedad Anonima) סיפקה מסווג משלוחה לפעולות מטוסי התובלה והם נשאו רשותם בה עד ספט. 1948, לאחר שפעילותם הועתקה לתחומי הארץ. לפי החוצה שלה עם ממשלה פנמה הייתה לאפס"א זכאיות "לשכור ולהשכר כל-shit ומטוסים מכל מין וסוג... לתחזק, להפעיל ולתיקן בת- מלאכה ונמלים, מבנים, בת- מלון, מוסכים, מסלולים, שדות תעופה... לייצר, לבנות, לקנות, למכוור, להפעיל, להשכיר, לשכור, לננה, לתקן...". – בקיצור, אפשרויות בלתי מוגבלות שנוצלו ע"י מערכת הרכש לפי הצורך.

⁴. מטוסי התובלה מסווג 'קומנדו' שנטלו חלק במבצע נזקקו להנחתה בסיסים בדרכים ארוכה. הטרפותים אפשרו חניה, עד שלב מסוים, בשדה התעופה איאצ'י שבגורטיניקה שהיא שדה אדרחי פעיל. מה-30 ביולי, נעשו חניות הבסיסים בשדה קוטן ונידח ביגויסלביה שכונה "אלבמה". גם מטוסי הסקימאסטר נחתו ביגויסלביה, כי יכולו להגיע לארץ ולוחזר בעלי צורך לטלוק בארץ, בה שרר מחסור כבד בדלק למטוסים.

⁵ **הקש כאן** לסייעו של הטיס לנטרט על התקיפה

סה"כ נקבעו מצלולובקיה 50 "יורקים" במהלך המלחמה (9 נוספים נרכשו אחרת). מסוף ספטמבר 1948 ועד סוף 1948, במסגרת שני מבצעים שכונמו 'ולווטה-1' ו'ולווטה-2', הגיעו לארץ 14 הרטנסונים שבמהלך בטיסת בכוורת עצמן (עם חניתת ביןיהם למדילוק ביוגוסלביה). 5 מהרטנסונים לא הגיעו לעד – 3 התרסקו בדרכם ו-2 נחתו נחיתת אונס ברודוס וחורומו ע"י שלטונות יוון.⁶ המבצעים אורגנו על-ידי אנשי המח"ל המנדט והטייס סאמ פומרנץ – מהבוגטטים באנשי המח"ל אמריקנה, שנרגב בתחלת מבצע 'ולווטה-2' בהתרסקות מטוסו ביוגוסלביה – והטייס בורייס סניור – מראשו מדרום אפריקה וממייסדי חה"א (בתפקידו הבכיר ביותר היה סגן מפקד חה"א). ה"יורקים" שולבו מיד בפעולות מבצעית; חלקם אף הספיקו להשתתף במבצע 'הורב' למיגור הצבא המצרי שפלש לארץ ולהיות מעורבים בסופו (7 בינואר) בתקנית החמורה שבה הופלו 5 מטוסים בריטיים באזרע הגבול עם מצרים. בחודשי פברואר ומרץ הגיעו דרכן נמל שיבניק שביוגוסלביה יתר 31 ה"יורקים", באמצעות האוניות נשק של מערכת הרכש.

כד הובאו ה"ספיטרים" הראשונים

לא טעות בדריך הקדרה ביותר מיגוסלביה ארודה. לאורך נתיב הטיסה העמدة המכונה אונס חיל הים, נבי לHIGHWAY UPWARDLY, עורה לטיסות העולימות לנוחות נחיתת אונס בים. בספטמבר 1948 המריאה הקבוצה והאסונה של הסיטרים, 6 טיסי ספיטפייר המרייאו להריך מציגו סלובاكיה לאחר מהם (נפתלי בלואו) נחת לא הודה גלגולים בשדה "יורם" ביגוסלביה. ורישק את המטען: 2 מטוס (boris סניור ומשוי אלון) הכרחו לנוחות נחיתת בר 1948.

"יורם" שביבוגסלביה, אלום גם מ"ירם" ארזה המדריך הוא ערין כ-1400 פיל. בו צוון שיטות הנגנון של מטוס ספיטפייר הוא רך 200 מיל. סט פומרגן. אחר מטיסי הספיטפייר שהתנדבו לחיל האויר – שהיה גם מהנדס מוכשר – חיכן החקנה של מילוי דלק ונטסים במטרים. לאחר שהוזעאו מהמטס מכים קשר וכל צייד אחר שלא היה חיוני לטיסה. בעורת המיללים הללו ניתן היה להאריך את פזות המטס סימ כדורוש. מבצע ההטסה, שקיבל את הכינוי "ולווטה", תוכנן בקפ"ד דנות יתרה. את מטוסי הקרב הוביל מטוס סקיימאסטר בעל 4 מנועים. המצויד בציוד הצלה דב, במילויי אלהות, במכשורי ניווט, בוגר וטוטם כבויים. המרחק מציגיה ארזה הוא גודל; אמנים ניתן היה להנות חנייתם בינו לבין השפה המלונה

עד להפוגה השנייה פולה סייסת הקרב הריאונה במטס מטר. שמייט. למוטסיהם הללו נחותה. בראשית התופגה השניה, שנוי מטוסי ספיטפייר אשר הורכבו מגרוטאות של מטוסי ספיטפייר שהשארו בארץ הבריטים. ומחלקים שהוצעו ממטוסי ספיטפייד מזרדים, אשר הופלו בשטח המדיננה. נוסף לשני המטוסים הללו שהורכבו בארץ, הוחלט להעבrie ארצה עוד כ-20 מטוסי ספיטפייר שנרכשו בציגולובקיה. היו אלה מטוסים משומשים. שיטופצו בבית החירותת, "זאיה" בכפר קונווביצה. היה צריך להטיס את מטוסי הכניפיטפייר ארזה בכוח עצם. המרחק מציגיה ארזה הוא גודל; אמנים ניתן היה להנות חנייתם בינו לבין השפה המלונה

סיפור מבצע ולווטה-1 (מתוך בטאון חיל האוויר מס' 63, נוב. - דצמ. 1963)

לצ'ים שולם עבור כל הציוד הקרוב ל-12.2 מיליון דולר. הסכם היה אז שלישי מהכנסותיה לשנה של צ'וסלביה במטבעZR.

ב-1968 התקיימה פגישה ששודרה בקהל ישראל בשם "הצדעה לנורה" במלאת 20 שנה להפלגתה ההיסטורית. נטו בה חלק בן-גוריון (כח"כ מן המניין), שייקה דן, ברושי, יוסקה יריב, אילין ובן ירושלמי (שהיה מפקד הספינה). בסיום הפגישה הרעים ב-ג בקהלו: "הנסק הימי הצל את מדינת ישראל, ממש, בהחלט ובכל הנשך הזה לא היינו נשאים בחיים".

העמותת "יורקים" על
אוניות נשק בנמל
шибניק, יוגוסלביה

⁶ על תקלה מבצעית חמורה הקשורה להעברתו לארץ של ציוד שפרק מהרטנסונים ע"מ להוירד משקלם ולהקל על טיסתם לארץ ראה סיפורו האישי של ה'גדעוני' גרשון אפרתי (הקש [כאן](#)).

סוף שנת 1948 מגיע שר החוץ מר משה שרת לביקור בא'כיה על-מנת לבקר את 400 הישראלים שנמצאו אז במחנה צבאי למסרות השתלים.

מימין לשמאל: אהוד אבריאל (ראש הנציגות הפראג), משה שרת, זלמן (אונריך) אוּן (איש הנציגות)
[צילום מאוחר התמונה של זלמן אוּן ז"ל; מפורסם באדיבות ננדו דויד בר-און]

"סגרים" את עסקת הנשק הראשונה עם צ'וסלובקיה
ישב במרכז: ולדיimir קלמנטייס; מימין לו: יאן מסרייך,
משמאלו לו: זלמן אוּן (עומד), דר' אוטו פלייקס (אוריאל דורון) ואהוד אבריאל
[צילום מאוחר התמונה של זלמן אוּן ז"ל; מפורסם באדיבות ננדו דויד בר-און]

יש לצין עוד תחום, פחוות ידוע ממכירת נשק, שבו צ'וסלובקיה עזרה למדיינט ישראל בזמן המלחמה – קיומם קשר תעופה עם העולם. חברת התעופה הצ'כית נותרה החברה היחידה שהמשיכה לקיים קשר טיסות עם הארץ בחודשים הראשונים לאחר הכרזת המדינה. לא בכדי הפכה פראג ל"מרכזיה" של שליחי מדינה מישראל לחו"ל. לא מפlia לא פיקר שבתקס הפתיחה בנווב' 1948 של נמל התעופה לוד (היום נתב"ג) כנמל התעופה הבינלאומי היחיד של המדינה "כיבכ" מתו שן של חברת התעופה הצ'כית, כפי שנitin לראות בתמונה הרצ'ב:

"מחברות שאל" מעידות, בכתב ידו של שאול אביגור, על ההסכם הראשוני לרכישת נשק מצ'וסטובקיה; הנשק הוברה "תחת אפם" של הבריטים לארץ ע"ג אוניות הרכש הראשונה 'נורה' ב-1 אפריל 1948

נספח: הפלגות אוניות הנשק הנושאות הרכש מצ'סילובקיה מנמל שיבניק לאرض

הערות	הטען	שם האונייה	הגעה	
פרצת את הסגר הימי הבריטי. יש אפשרות שהחלק קטן מאד מהטען המפורט הגע בטיסה, במתוך הסק"םסת"ר של מבצע 'חסידה'.	רוביים 7.92 מ"מ, 4,500 רוביים 7.92 מ"מ, 34 מקלעים מ-ג 200 מילון כדורים 5 מילון כדורים	'נורה'	1.4.48	1
בನוסף הביאה האונייה גם נשקי שנרכש בשוויז והעמס עלייה במרסי".	רוביים 7.92 מ"מ 5,000 רוביים 7.92 מ"מ 5 מילון כדורים	'הזקן'	25.5.48	
בנוסף הביאה האונייה גם נשק שנרכש בצרפת והעמס עלייה במרסי". האונייה החליפה במשימה את האונייה 'שייען' ⁷	רוביים ⁸ 7.92 מ"מ 10,000 רוביים ⁹ 7.92 מ"מ 34 מקלעים ⁹ מ-ג 1,421 מילון כדורים 16 מילון כדורים	'רקע'	28.5.48	2
	רוביים 7.92 מ"מ, 10,000 מקלעי מ-ג, 2,200 מקלעי' בזיה' ¹⁰ , 1,100 כ-35 מיליון כדורים	'הזקן'	27.6.48	3
לפני הפלגתה לאرض הפלגיה 'שייען' באמצעות ימי מארס"י לנמל באקר עם 200 טון דלק מטוסים לתדלוק מטוסי התובלה של מבצע 'בלק' בחניית הביניים שלהם ביוגוסלביה.	10,000 כדינים, 15 מיליון כדורי 7.92 מ"מ	'שייען'	9.7.48	4
	20 טון פצצות אויר, 50 טון ט.ב.ט, 19 גנרטורים	'רקע'	26.9.48	5
ספינה חכורה. יעדתה להוביל "יורקים", אך לא התאימה. הובילה 250 טון אמל"ח.	undai 7.92 מ"מ, כדורי 13 מ"מ וכדרוי 8,500 מ"מ למוטואו 'האויה S-199', פצצות אויר מסווגים שונים	'איירס'	19.12.48	6
	11 "יורקים", + 10,000 פגזי 20 מ"מ, כדורי 7.92 מ"מ, 10 גנרטורים	'ארסיה'	18.2.49	7
	6 "יורקים", פצצות 100 ו-25 ליברות, 396 מוקשי נעל, 10 גנרטורים	'שייען'	19.2.49	8
	5 "יורקים" - 2 מטוסי 'נורסמן' מפורקים	'שייען'	23.3.49	9
	9 "יורקים"	'ארסיה'	23.3.49	10

⁷. 'שייען' כבר הייתה טעונה עם הנשק בשיבניק לקראת סוף אפר' כאשר הפלגתה בוטלה עקב החשש שהבריטים יודעים על משימתה

⁸. לפי דיווח של שאל אביגור; לפי דוח החקירה מהאוניה מספר הרוביים היה 9,760

⁹. לפי דיווח של שאל אביגור; לפי דוח החקירה מהאוניה מספר המקלעים היה 1,364

¹⁰. עקב חישובותם, המקלעים הראשונים מסוג 'בזה' (ZB-37) הגיעו לאץ בדרך האויר. לאחר שהוטו כמות קטנות מהם בטיסות "בלק"

הראשונות (החל מ"בלק-2"), הגיעו בסביבות ה-20 במאי משלוח משועוט שלם – 224 מקלעים פלו"ס תחמושת – באמצעות שני

מטוסי 'דקוטה' (טיסות "בלק-5" ו"בלק-6") שנשכו בהפצצה מחברת bata הציגית (חברה לייצור נעלים) מהעיר דלין. המטוסים המריינו

עם הנשק מנהנת ליד העיר ברנו ונתקב טיסותם היה: ברנו, רומה, אטונה, חיפה, עקרון. ארגזי הנשק הוסו ע"י יצירות אומנות של כל'

זכוכית ציכים. הטיסים היו צ'רים, אך להבטחת ביצוע המשימה התלוו לטיסות טיס' חה"א שייע גזית, מאירקה רוף, יצחק ולובץ ודני

שפירא. כל מטוס נשא מטען במשקל 2,700 ק"ג. סה"כ הובאו 224 מקלעים פלו"ס תחמושת עבורות.